
Námsskipan fyri Ískoytisútbúgving í føroyskum kirkjukunnleika

Fróðskaparsetur Føroya

INNIAHALD

1	Inngangur	4
2	Heitið á útbúgvingini á fóroyskum og enskum.....	4
3	Útbúgvingarstig (sbrt. QF – EHEA; EQF - LLL)	4
4	ECTS-áseting	4
5	Upptøkukrøv.....	4
6	Endamál við útbúgvingini	5
7	Lýsing av almennum og fakligum førleikum.....	5
8	Útbúgvingarlæruúrtøkur (samlaðu yvirskipaðu læruúrtøkurnar á útbúgvingini)	5
9	Ásetingar um útbúgvingarviðurskifti:.....	6
9.1	Bygnaðin í útbúgvingini (yvirlit yvir, hvussu lestrarhálvurnar/skeiðini eru skipaði, herundir raðfylgjan av skeiðum, venjingum v.m.).....	6
9.2	Innhald og ECTS í einstøku fakókjunum	6
9.3	Læru- og undirvísingarhættir í útbúgvingini.....	7
9.4	Starvsvenjing	7
9.5	Ritgerðir (lýsa karmar í mun til bachelor og master)	8
9.6	Metingarhættir (formativ og summativ meting).....	8
9.7	Próvtøkur.....	8
9.7.1	Almennar reglur um próvtøkur	8
9.7.2	Raðfylgja av próvtøkum í lestrargongdini	8
9.7.3	Innanhysis ella uttanhysis próvdøming	8
9.7.4	Galdandi próvtalastigi; staðið/ikki staðið	8
9.7.5	Endurpróvtøka og sjúkrapróvtøka.....	8
9.7.6	Serlig atlit.....	9
9.8	Undirvísingarmál (t.d. fóroyskt, danskt, enskt).....	9
9.9	Góðskriving.....	9
9.10	Farloyvi	9
9.11	Serlig atlit (sjúka, brek og annað)	9
9.12	Altjóða útbúgvingarmöguleikar (t.d. lestrarvist).....	9
9.13	Luttøkuskyldu	9
9.14	Lestrarvirkni.....	10
9.15	Eftirmeting av útbúgving og skeiðum.....	10

9.16	Kærumöguleikar	10
9.17	Vísindaligt rættlæti.....	10
9.18	Nær lesandi í seinasta lagi skulu hava staðið endaligt prógv.....	10
9.19	Treytir um broyting í námsskipan.....	10
9.20	Aðrar ásetingar.....	11

1 Inngangur

Útbúgviningin, sum verður lýst í hesi námsskipan, er sett í verk sambært Løgtingslög nr. 48 frá 10. maí 2013 um embæti og størv í fólkakirkjuni. Umframt fórleikakrøv til sóknarprestar um embætisprógv og yrkisútbúgvning verður í § 2, Stk. 1 hetta ásett: "Tann, ið ikki hevur tikið lært nám í føroyskari kirkjusøgu, skipan, siðum og embætisførslu, sum galda í fólkakirkjuni í Føroyum, áðrenn hann sökir embæti fyrstu ferð, hevur embætisskyldu at taka tey, áðrenn tvey ára starvstið er lokin." Samsvarandi hesum varð Ískoytisútbúgvning í føroyskum kirkjukunnleika staðsett á SSD á Fróðskaparsetrinum og byrjaði á vári 2015. Formliga og innihaldsliga fylgir námsskipanin ásetingunum í Løgtingslög nr. 58 frá 9. juni 2008 um Fróðskaparsetur Føroya, sum broytt við Løgtingslög nr 51 frá 8. maí 2012 og galdandi kunngerðum. Útbúgviningin fylgir somuleiðis Bolognayvirlýsingini um eina felags evropeiska útbúgvingskipan og er skipað eftir hesum leisti. Námsskipanin ásetir innihaldið í útbúgviningini og reglurnar fyri, hvussu útbúgviningin verður útint. Hon inniheldur ikki skeiðslýsingar fyri tey einstøku skeiðini, tó at innihald og vav er lýst í stuttum. Vist verður til útbúgvingsarprofil, skeiðslýsingar og almennar reglur, sum allar eru at finna á heimasiðuni hjá Setrinum. Námsskipanin lýsir krøvini til tey lesandi umframt rættindi og skyldur teirra.

Henda námsskipan er góðkend í lestrarráðnum 31. januar 2022.

2 Heitið á útbúgviningini á føroyskum og enskum

Ískoytisútbúgvning í føroyskum kirkjukunnleika

Additional Certificate in Faroese Church Studies

3 Útbúgvingsarstig (sbrt. QF – EHEA; EQF - LLL)

Master, sambært: EHEA-QF:"2nd Cycle" og sambært EQF-LLL: stig 7

4 ECTS-áseting

Útbúgviningin er tilsamans 30 ECTS.

1 ECTS svarar til 25-30 arbejstímar hjá studentunum. Eitt lestrararár við fulltíðarlestri er 60 ECTS svarandi til eina metta arbejdsbyrðu á 1500-1800 tímar. Tá er allur lestraraktivitetur íroknaður.

5 Upptøkukrøv

Útbúgvingin er yrkisrættað til prestar, sum longu eru í embæti í fólkakirkjuni.

6 Endamál við útbúgvingini

Ískoytisútbúgvingin skal geva sóknarprestum tilvitsku og kunnleika um fóroyska kirkjusøgu, skipan, siðir og embætisførslu, sum galda í Fólkakirkjuni í Føroyum.

7 Lýsing av almennum og fakligum førleikum

Talva 1 Lýsing av almennum og fakligum førleikum

Almennir førleikar	
Hugsa kritiskt:	megna at hugsa og arbeiða kritiskt og sjálvkritiskt
Yrki og arbeiðsøki:	hava førleika til at kenna og fata sítt arbeiðsøki og yrki
Vitan í praksis:	duga at nýta sína vitan í praksis
Miðla:	megna at miðla sína servitan til onnur
Fakligir førleikar	
Kirkjan í ymiskum samanhangum:	hava førleika til kritisca tilvitan um kirkjuna og hennara søguliga, samfelagsliga og mentanarliga samanhang og týdning
Regluverk og fólkakirkja:	hava holla vitan um bygnað og regluverk fólkakirkjunnar
Lesa og nýta tekstir kritiskt:	duga at lesa átrúnaðarligar tekstir neyvt og kritiskt við atliti at upprunamerking, tulking og nýtslu í sögu og nútíð, t.e. at nýta sína vitan um liturgi og sálmur at skipa fyrir gudstænastum

8 Útbúgvingarlæruúrtøkur (samlaðu yvirskipaðu læruúrtøkurnar á útbúgvingini)

Eftir lokna útbúgving duga tey lesandi at:

- eyðmerkja og skilja ímillum tey stóru kristnu trúarrákini og meta um tað árin, tey hava havt á fóroyskt trúarlív
- greina ymisk tekstasløg og nýta tey sum kirkjusøguligt keldutilfar
- lýsa fóroyska gudstrúgv við dømum úr frásagnum og átrúnaðarligum skaldskapi
- kjakast um stríð og samstarv millum kirkjuligar myndugleikar og embæti øðrumegin og tað virkna leikfólkio hinumegin

- greiða frá muninum millum prædiku og lestur
- greiða frá føroyskum gudstænastuhaldi, søguligum fortreytum og tilfeingi
- meta um nýtsluna av kirkjunnar heilagu bókum, løggildum bókum eins væl og nýggjum royndum
- greina sálmar við atliti at høvundi og samtíð og við últiti til teirra leiklut í gudstænastligum høpi
- lýsa nútíðar liturgisk rák og taka støðu til tey
- lýsa tað fólkakirkjuliga lógarverkið við sínum søguligu og politisku fortreytum
- greina ta kirkjuligu lóggávuna við atliti til embætisførslu, starv og umsiting

9 Ásetingar um útbúgvigarviðurskifti:

9.1 Bygnaður í útbúgviningini

Útbúgviningin er skipað í trý skeið: Kirkjusøga, Liturgikk og hymnologi, Kirkjurættur. Hvørt teirra er 10 ECTS. Vanliga verða øll skeiðini boðin út eftir tveimum árum. Raðfylgjan er tilvildarlig, og lesandi kunnu tí byrja so hvørt, sum tey koma í embætti. Skeiðini verða samskipað eftir kirkjuárinum og arbeiðsbyrðu prestanna.

9.2 Innihald og ECTS í einstøku fakøkjunum

Kirkjusøga, 10 ECTS: Tey lesandi fáa yvirlit yvir føroyska kirkjusøgu og serligt innlit í eitt valt tíðarskeið. Skeiðið varpar ljós á stórar andaligar rørslur sum trúarrák, mentanarligar- og politiskar stevnur, og spurt verður, hvørja ávirkan tær hava havt á tað kristna, vesturlendskan samfelagið og serliga á trúar- og kirkjulív her á landi. Skift verður millum kirkjusøgulig og trúarfrøðilig yvirlit og keldur, sum skulu greinast, tulkast, samanberast og setast inn í mentanarsøguligan og átrúnaðarligan samanhang.

Evni eru eitt nú:

- kirkjur: bygningar, roknkapir og guðstænastuskipanir
- lesiførleiki, undirvísing og skúlaskapur
- prestar og leikfólk
- fólkslig trúgv og siðvenja
- lesnaður og boðan: lestrabøkur, læribøkur, sálmabøkur

Liturgikk og hymnologi, 10 ECTS: Skeiðið skal geva teimum lesandi tilvitsku og kunnleika um fólkakirkjunnar gudstænastuskipan og føroyskan sálmaskaldskap.

Fyrra helvt av skeiðinum viðger gudstænastuna:

- Guðstænastuskipanir og innihald: eldri danskar og norskar skipanir, sum hava verið nýttar í Føroyum, løggildar føroyskar altar- og ritualbøkur
- Deknagudstænastan og tað menniskjansliga tilfeingið í stórum og smáum sóknum
- Guðstænastan lýst í uttankirkjuligum bókmentum
- Kirkjubygningarnir og teirra innbúgv

Seinna helvt er sálmakunnleiki:

- Hymnologisk ástøði
- Sálmabókarsøgan, Sálmabók Føroya Kirkju, Sálmabókaruppískoytið 2013
- Føroyskir sálmayrkjarar og teirra samband við átrúnaðar- og mentanarsøgu
- Greining av útvaldum sálmum: formur, innihald og funktión

Kirkjurættur, 10 ECTS: Skeiðið skal geva teimum lesandi tilvitsku og kunnleika um føroyska kirkjuskipan og -embætisførslu.

Høvuðsevni, sum verða viðgjørd á skeiðinum, eru hesi:

- Fólkakirkjan sum trúarsamfelag: játtanargrundarlag og læra, løggilding og kirkjulig umsjón, trúarfrælsi og samvitskufrælsi
- Limaskapur: rættindi og skyldur
- Skipan: sókn, prestagjald, próstadømi, biskupsdømi, samstarv
- Stjórnarviðurskifti: kirkjuráð, próstadømisráð, stiftsstjórn, lögting og landsstýri, fyrisingarlógin
- Fíggjarviðurskifti: kirkjukassin, kirkjuskattur, kirkjugrunnurin, landskassastuðul, figgjarætlan og samráð
- Embæti: prestur, próstur, biskupur, setanartilgongd
- Starvsfólk: sjálvboðin og lönt
- Bygningar: bygging og innrætting, rakstur, nýtsla, friðingarmyndugleikar
- Aðrar lógin, eitt nú tænastumannalógin, navnalógin, hjúnabandslógin, halgidagslóggávan
- Sjálvbodnir felagsskapir
- Onnur trúarsamfeløg.

9.3 Læru- og undirvísingarhættir í útbúgvningini

Miðað verður ímóti at geva teimum lesandi góðan möguleika at taka aktivt lut í undirvísingini. Alt eftir evni og tilfari skifta fyrilestur og framløga frá undirvísara við kjak, sjálvlestur og framløgu frá lesandi, bólkaarbeiði og verkstovu.

9.4 Starvsvenjing

Av tí at tey flestu lesandi væntandi longu eru í starvi sum sóknarprestar, verður starvsvenjing ikki ein partur av undirvísingini.

9.5 Ritgerðir

Økið er ikki viðkomandi fyrir hesa útbúgvingina

9.6 Metingarhættir

Økið er ikki viðkomandi fyrir hesa útbúgvingina

9.7 Próvtøkur

9.7.1 Almennar reglur um próvtøkur

Við grundarlagi í Kunngerð nr 99 frá 17. juni 2021 um próvtøkur á Fróðskaparsætri Føroya, § 2, Stk. 3 verður prógv latið fyrir skjalprógvæða luttøku í undirvísingini. Ábyrgdarlærarin próvdømir luttøkuna í tí einstaka skeiðinum. Er hon undir 80%, kann lærarin við kravi um innlating av skriviligum essay og/ella munnligari samrøðu tryggja sær, at tann lesandi hevur rokkið ásetingunum um læruúrtøku.

Lesandi verða innskrivað til allar próvtøkur, sum eru kravduri partur av útbúgvingini. Tá lesandi eru innskrivað til valskeið, verða tey innskrivað til próvtøkuna á valskeiðnum.

9.7.2 Raðfylgja av próvtøkum í lestrargongdini

Raðfylgjan av próvtøkum fylgir tí raðfylgju, sum skeiðini verða tikan í. Sí 9.1 um bygnaðin í útbúgvingini.

9.7.3 Innanhýsis ella uttanhýsis próvdøming

Innnanhýsis próvdøming

9.7.4 Próvtalastigi

Staðið/ikki staðið

9.7.5 Endurpróvtøka og sjúkrapróvtøka

Av tí at hvørt av teimum trimum skeiðunum verður staðið við skjalprógvæðari luttøku, er eyðsýnt, at munandi frávera ella longri sjúkrafrávera kann bera í sær, at tað ikki ber til at standa skeiðið, men neyðugt verður at taka tað av nýggjum. Lesandi eiga at boða undirvísara frá sum skjótast, um tey ikki fáa mótt. Eru tey sóknarprestar í starvi, eiga tey eisini at boða prósti frá. Er sjúka orsøk til fráveruna, eiger sjúkraváttan at verða latin Setrinum rættstundis og á rætta stað. Avtala um nýtt skeið verður gjørd millum lesandi, próst og útbúgvingarleiðara. Í fórum, sum ikki eru umfatað av hesi orðing, verður víst til *Kunngerð um próvtøkur á Fróðskaparsætri Føroya frá 17. juni 2021*.

9.7.6 Serlig atlit

Um tann lesandi hevur skerdan fôrleika, sálarliga ella kropsliga, verður fyrilit tikið fyrir hesum sambært *Kunngerð um próvtøkur á Fróðskaparsetri Føroya frá 17. juni 2021 § 9.* Nærri kunning fæst hjá lestrarvegleiðaranum á Søgu- og Samfelagsdeildini.

9.8 Undirvísingarmál (t.d. føroyskt, danskt, enskt)

Undirvísingen fer fram á føroyskum. Vist verður til tey málsligu krøvni til sóknarprestar í LL um embæti og størv í fólkakirkjuni § 2, stk. 2: "Tann, ið tekur við fôstum starvi fyrstu ferð, og sum ikki hevur føroyskt sum móðurmál, skal í verki vísa, at hann skilir føroyskt, og skal innan 2 ár frá starvsetanardegnum prógva, at hann í hósandi mun er fôrur fyrir at orðbera seg skilliga á føroyskum."

Væntast kann góðum at lisnir verða tekstir á norðurlendskum, tyskum, enskum og klassiskum málum, eins og kunnleiki til eldri danskt mál og gotiska skrift kann vera ein fyrimunur.

9.9 Góðskriving

Mannagongdin fyrir góðskriving er, at studenturin letur deildini umsókn um góðskriving. Í umsóknini skal vera greitt, hvat skeið, sum er staðið, skal góðskriva annað skeið.

Útbúgvingsleiðarin letur fakundirvísara umsóknina um góðskriving til stutta viðmerking og at taka undir við. Tá hetta er gjört, letur útbúgvingsleiðarin lestrarráðnum umsóknina saman við viðmerkingini hjá fakundirvísaranum. Lestrarráðið viðger síðani góðskrivingina.

9.10 Farloyvi

Avtala um farloyvi má gerast millum lesandi, próst og fakundirvísara.

9.11 Serlig atlit (sjúka, brek og annað)

Setrið kann veita stuðul til lesandi, sum hava serligan tørv á hesum. Nærri kunning fæst við at venda sær til lestrarvegleiðingina umframt skrivstovuna á Søgu- og Samfelagsdeildini.

9.12 Altjóða útbúgvingsarmöguleikar (t.d. lestrarvist)

Økið er ikki viðkomandi fyrir hesa útbúgvingga

9.13 Luttøkuskyldu

Skjalprógrað luttøka er eitt krav fyrir at standa skeiðini. Sí punkt 9.7.1 um próvtøku.

9.14 Lestrarvirkni

Væntað verður, at lesandi móta til undirvísing, at tey eru fyrireikað, luttaka í kjaki og framlögum og taka ábyrgd fyrir egnari læring.

9.15 Eftirmeting av útbúgving og skeiðum

Skeiðini verða eftirmett kvantitativt og einsæris eftir einum felags leisti galdandi fyrir öll skeið á Setrinum. Tey verða eisini mett kvalitativt og munliga í práti millum undirvísa og lesandi. Tað er umráðandi, at tey lesandi taka lut í eftirmetingunum, so tær kunnu nýtast til at gera áhaldandi tillagingar á útbúgvingini.

9.16 Kærumøguleikar

Sí heimild um kærur í Løgtingslógi nr. 58 frá 9. juni 2008 um Fróðskaparsetur Føroya, sum broytt við Løgtingslógi nr. 51 frá 8. mai 2012, kapittul 6a.

9.17 Vísindaligt rættlæti

Reglurnar um vísindaligt rættlæti eiga at verða fylgdar, tá ið lesandi lata inn skrivligt arbeiði. Tað er óreiðiligt ikki at geva upp heimildir, so villleiðing stendst viðvíkjandi avriki hjá lesandi. T.d. eru avskrift og eftirgerð av tekstum hjá øðrum falsan, um ikki greitt verður tilskilað, hvat er sitat, og hvat er endursøgn av teksti hjá øðrum. Á sama hátt eigur at verða upplýst, hvaðani tær hugmyndir stava, sum ikki eru almennar, ella tey lesandi eiga sjálvi. Dømi, sum heilt greitt er svik, er at lata uppgávu inn, sum ein ikki sjálvur hevur skrivað. Allar skriviligar uppgávur verða tí kannaðar fyrir ritstuldur við URKUND-skipanini. Verða reglurnar ikki fylgdar, er skeiðið ikki staðið.

9.18 Nær lesandi í seinasta lagi skulu hava staðið endaligt prógv

Vist verður til ásetingarnar um tvey-ára undirvísingargongd í Løgtingslógi nr. 48 frá 10. mai 2013 um embæti og størv í fólkakirkjuni § 2, Stk. 1, sí punkt 1 omanfyri. Sóknarprestar, sum eru komnir í starv, áðrenn lógin kom í gildi, kunnu tó taka skeiðini einsæris utan nakra tíðarfrest, og fáa so prógv, tá ið øll tey trý skeiðini eru lokin.

9.19 Treytir um broyting í námsskipan

Tá broytingar verða gjørðar í námsskipanini, skulu tey lesandi kunnast um, í hvønn mun tey fylgja broyttu námsskipanini ella eldri námsskipan, og um tíðarfrestir at gera lesturin lidnan eftir eldri námsskipan. Um tað ikki eydnast teimum at gera lesturin lidnan innan ásettu freist, má sökjast um at fáa tann partin av útbúgvingini, sum hevur fylgt eldri námsskipan, góðskrivaðan,

áðrenn farið verður at fylgja nýggju námsskipanini. Tá verða yvirskipaðu mannagongdirnar í sambandi við góðskrivingar fylgdar (sí punkt 9.9). Sóknarprestar, sum hava tikið partar av útbúgvningini sum stakskeið, fáa vanliga hesi góðskrivað, soleiðis at prógv kann verða latið , tá ið tey hava tikið tað seinasta av teimum trimum skeiðunum eftir galdandi námsskipan.

9.20 Aðrar ásetingar

Sóknarprestar í embæti skriva seg inn til útbúgvningina umvegis próstin.

Tey trý skeiðini: Kirkjusøga, Liturgikk og Hymnologi, Kirkjurættur verða eisini boðin út til onnur, sum t.d. lesa master ella hjánám, og sum stakskeið. Innihaldsliga eru hesi líka, men av tí at próvtökureglurnar eru øðrvísi, hava tey sjálvstþögut skeiðsnummar og eru at finna aðrastaðni á heimasíðuni hjá Setrinum.